

Kiroileva Kullervo

7. luokan oppiaineet: kuvataide ja äidinkieli

Tarvitsette: paperia, sarjakuvia sanomalehdistä, sarjakuvakirjoja, lyijykynät, kumit, (mustia tusseja tai mustetta ja piirtimet), A4-kokoisen suurenoksen yhden sarjakuvan ruudusta, jossa on puhekupla ja alkuperäisen sarjakuvan, josta kopio otettiin.

Tutustukaa teokseen Akseli Gallen-Kallela: **Kullervon kirous**. Tarkastelkaa huolella teoksesta annettuja tietoja.

Suunnittelu ja luonnostelu:

1) Voitte lainata erilaisia sarjakuvia kirjastosta ja etsiä niitä myös internetistä. Tutustukaa sarjakuviin ja erilaisiin sarjakuvahahmoihin. *Nimetkää omia suosikkejanne.* Tutustukaa myös sarjakuvien luokitteluun ja valitkaa niistä yksi, johon tutustutte perusteellisemmin. Toteutatte Kullervon Kirous -maalauksesta genren mukaisen sarjakuvan, jossa *maalaukseen kuvattu tapahtuma on sarjakuvanne ensimmäinen tai viimeinen kuva.* Tässä muutama esimerkki sarjakuvien luokittelusta, josta voitte valita: historiallinen sarjakuva, huumorisarjakuva, manga, poliittinen sarjakuva, supersankarisarjakuva jne. Sopikaa yhdessä toteutettavien ruutujen määrää.

2) Kirjoittakaa paperille suunnitelma sarjakuvanne tapahtumista. Jos valitset maalauksen tapahtumat *sarjakuvasi aloituskuvaksi, keksi oma tulkinta mitä tapahtuu seuraavaksi.* Jos valitset maalauksen tapahtumat *sarjakuvasi viimeiseksi kuvaksi, voit tutustua Kalevalan tapahtumiin, jotka johtivat maalauksen tapahtumiin.* Voit siis valita valmiin tai itse keksityn tarinan väliltä.

3) Katselkaa Kullervon kirous -teosta videotykiä ja luonnostelkaa lyijykynällä A4-paperille Kullervon kirous -maalauksesta valitsemanne genren mukainen jäljitelmä. Kullervo voi siis muuntautua supersankariksi, mangahahmoksi, tyyliteltyksi karikatyyriksi jne.

4) Tutustukaa eri sarjakuvahahmoihin eri lähteistä. Tarkastelkaa tällä kertaa eri sarjakuvien henkilöahmoja ja niiden ulkomuotoa ja ilmeitä. Luonnostelkaa paperille vaihtoehtoja Kullervo -hahmostanne. *Säilytä luonnoksessasi Kullervolle ominaiset piirteet* (esim. hiukset, housut, paidattomuus jne.) ja muut maalauksesta löytyvät tärkeät elementit. Kiinnittäkää huomioita hahmon muotoon, asusteisiin ja ilmeisiin. Kiinnittäkää erityistä huomioita erilaisiin ilmeisiin ja niiden välittämiin tunnetiloihin. Tehkää nopeita harjoituksia ja piirroksia erilaisista ilmeistä, asennoista ja tunnetiloista, voitte esimerkiksi pyytää kaveria toimimaan mallina. Varoitus! Tästä vaiheesta saattaa tulla erityisen hauskaa...

Kuvan eri elementit

1) Ennen kuin aloitatte sarjakuvan tekemisen, olisi hyvä tutustua sarjakuvan eri elementteihin. Etsikää esimerkkejä sarjakuvista ja sarjakuvakirjoista seuraavista asioista:

2) RUUTU rajaa kuvan. *Mikä on olennaista sarjakuvissanne? Pysyykö Kullervo samassa maisemassa vai sijoittuuko sarjakuvan tapahtumat erilaisiin ympäristöihin? Minkä muotoisia ruutujen tulisi olla suhteessa sarjakuvanne tapahtumiin, kuvakulmiin ja -kokoisiin?*

3) VIIVAT, PISTEET ja LIIKE: *Minkälaisilla ja minkä paksuisilla viivoilla ruudut ja hahmot on rajattu? Minkälaisia viivoja ja pisteitä voisitte piirtää kuvatessanne erilaisia pintoja? Tutustukaa rasterointiin. Kuinka viivojen avulla kuvataan liikettä?*

4) KUVAKOOT. Etsikää esimerkkejä sarjakuvista ja sivuston maisemakuvista. Yleiskuvassa (YK) näkyy ympäröivää maisemaa: taivasta, puita ja maata. Ihminen näkyy kuvassa hyvin pienikokoisena. Yksityiskohtat eivät erotu kunnolla. Laajassa kokokuvassa (LKK) voi näkyä esimerkiksi rakennuksia, maata ja pienikokoinen hahmo.

Hahmosta ei erota vielä esimerkiksi tarkkoja yksityiskohtia. Kokokuvassa (KK) ihminen erottuu kuvassa kokonaisuena, ympärillä näkyy maata, taustalta erottuu rakennuksia ja puita. Kuvassa on maata ja taivasta vähemmän. Laajassa puolikuvassa (LPK) etualalla oleva ihminen rajautuu suunnilleen reiden puolivälistä. Hänen yläpuolelleen jää hieman tilaa. Taustan elementit alkavat rajautua eikä maisemaa hahmota enää kokonaisuutena. Puolikuvassa (PK) etualalla oleva ihminen rajautuu vyötärön alapuolelta. Taustan maisemasta esiin nousee tiettyjä yksityiskohtia. Puolilähikuvassa (PLK) hahmo rajautuu rintakehän korkeudelta. Hahmo vie huomion pois taustan maiseman yksityiskohdista. Lähikuvassa (LK) on hahmon kasvot kokonaisuena tai osa päälakea saattaa rajautua pois kuvasta. Taustan maisemalle jää hyvin vähän tilaa kuvassa. Erikoislähikuvassa (EKL) voi olla osa hahmon kasvoja tai jokin muu erittäin läheltä kuvattu yksityiskohta. Lähikuva ja erikoislähikuva sopivat hyvin hahmon tunnetilojen ilmaisemiseen ilmeillä jos ei haluta käyttää puhekuplia. *Mitä kuvakokoa Akseli Gallen-Kallela on käyttänyt Kullervon kirouksessa?*

5) PERSPEKTIIVI: *mistä suunnasta sarjakuvan hahmoja ja tapahtumia tarkastellaan? Halutaanko korostaa kuvan tunnelmaa? Onko hahmot kuvattu silmien korkeudelta, ylhäältä vai alhaalta katsottuna? Kuinka kuvata hahmo eri perspektiivistä katsottuna suhteessa maisemaan? Kerratkaa ja tehkää nopeita luonnoksia.*

6) KOLMIULOTTEISUUS, VARJOSTUS JA VÄRI: *Kuinka paljon sarjakuvissanne on tilavaikutelmaa? Voitte toteuttaa tilavaikutelman eri tavoin kiinnittämällä huomiota perspektiiviin, varjostamiseen ja väreihin. Etsikää esimerkkejä eri sarjakuvista. Keskustelkaa kuvataiteen töistänne, joissa olette harjoitelleet varjostamista. Jos teette värillisen sarjakuvan, havainnoikaa Kullervon kirous -maalausta ja esimerkkejä värillisistä sarjakuvista. Palauttakaa mieleenne miten väreillä saadaan luotua tilavaikutelmia.*

7) KONTRASTIT. Tutustukaa erilaisiin kontrasteihin eli erilaisiin vastakohtiin: vaalea - tumma, iso - pieni, kulmikas - pehmeä, paljon -vähän jne. *Voisitteko käyttää vastakohtia kuvissanne?*

Luonnoksista piirroksiksi

Ryhtykää luonnostelemaan loput sarjakuvienne ruuduista. Voitte tehdä kuvat A4 -kokoisina työskentelyn helpottamiseksi ja pienentää ne myöhemmin. Kiinnittäkää nyt erityistä huomioita sarjakuvanne juoneen ja kuvan eri elementteihin. Älkää painako lyijykynällä liian voimakkaasti jos tarkoituksenne on pyyhkiä viivat pois. Voitte tehdä sarjakuvistanne myös lyijykynäpiirroksia. Jättäkää kuvaan tilaa puhekuplalle (jos sarjakuvassanne on puhekuplia.) Tarkastelkaa yhdessä toistenne luonnoksia. Tehkää toisillenne parannusehdotuksia.

Puhekuplat ja tekstit

1) *Tarkastelkaa A4 -kokoista suurennettua kopiota sarjakuvasta puhekuplineen. Verratkaa alkuperäisen ja kopion kokoa. Kiinnittäkää huomioita, miten suureksi puhekuplat tulee tehdä, jotta ne olisivat luettavissa myöhemmin pienennetyissä sarjakuvissanne.*

2) *Ottakaa työn alle ensimmäisenä luonnostelemanne versio Kullervon kirous -malauksesta. Kullervo vaikuttaa kuvassa melko vihaiselta ja nyt teidän tulee keksiä mitä Kullervo suustaan laskee tai minkälainen kuvateksti kuvaan liittyy. Teidän tulee poimia Kalevalasta lauseita ja keksiä niihin sopiva tunteen purkaus kalevalamitan hengessä, esim. ”Siinä Kullervo kovapäinen, huitoja iän-ikuinen, takoa taputtelevi, lyöä lynnähyttelevi!”*

3) *Suunnitelkaa puhekuplan muoto. Mitä kuvassa tapahtuu: kuiskataanko (puhekupla voidaan rajata katkoviivoilla), huudetaanko (puhekupla voi olla ”sahalaitainen”), ajatellaanko itseksensä (puhekuplasta lähtee pieneneviä kuplia kohti ajattelijaa) vai puhutaanko normaalisti (yleisimmin käytetty soikio tai suorakaide, jonka terävä ”sakara” osoittaa kohti puhujaa).*

4) *Millä kirjaisintyyppillä teette tekstinne? Teettekö tekstit käsin vai tietokoneella? Korostatteko joitakin sanoja kirjoittamalla ne isoilla kirjaimilla? Ilmaistaanko joku asia piirtämällä jotakin puhekuplaan? Jos tekstit sijoitetaan kuvien ulkopuolelle, ne tulee silti suunnitella yhtä huolella kuin puhekuplat.*

5) *Tekstit kannattaa kirjoittaa ensin ja vasta tämän jälkeen piirtää puhekupla tekstin ympärille. Puhekuplien ja tekstien tulisi olla luettavissa, vaikka kuvat pienennettäisiin jälkeensä.*

Tussaus, kopiointi ja jatkotyöskentely

- 1) Voitte rajata sarjakuvanne mustilla tusseilla tai musteella ja piirtimillä. Antakaa musteen kuivua ennen kuin pyyhitte lyijykynäviivat pois.
- 2) Pientäkää kuvanne kopiokoneella niin, että saatte järjestelyä kaikki kuvanne A4- tai A3-kokoiselle paperille. Kiinnittäkää kuvat varovasti paperiin esim. puikkoliimalla tai kaksipuoleisella teipillä.
- 3) Kopioikaa sarjakuva 1:1 koossa tai voitte ja voitte kokeilla pienentää A3 -kokoisen sarjakuvan A4 -kokoon.
- 4) Voitte kopioida sarjakuvistanne sarjakuvakirjat. Kopioikaa sarjakuvat kaksipuoleisina. Suunnitelkaa ja toteuttakaa kirjallenne kannet ja nimi.
- 5) Voitte halutessanne skannata sarjakuvianne tietokoneelle ja kokeilla kuvankäsittelyohjelmalla niiden muuntelua ja väritäyttöä.
- 6) Tulostakaa koululle luettavia kappaleita toistenkin iloksi!